

Västerviks Manskör

1912—1962

DENNA MINNESSKRIFT,

som utarbetats med anledning av körens 50-års-jubileum, avser ej att vara en fullständig historik över Västerviks manskörs verksamhet under de gångna åren, därtill skulle det fordras en långt större och innehållsrikare volym. Här är endast medtagna de större händelserna på sångfronten fram till 40-årsjubiléet, samt strödda anteckningar ur körens protokoll från de senaste 10 åren av körens arbete.

Vi ber därför om överseende för de brister som finns i densamma.

Ernst Rosenqvist Carl Ossowicki
Olle Wiremalm

Revisionsbyrå
Revisionsbyrån AB.

VÄSTERVIKS MANSKÖR

firar idag, den 27 oktober, halvsekeljubileum - en till dragelse värd att något vidröra, ty vad manskörssång beträffar hör ett 50-årsjubileum onekligen till de mindre vanliga företeelserna. Bland ideella sammanlutningar torde de för musik och sång höra till de mest vanskliga, då sammanhållningen endast är byggd på medlemmarnas oegennyttiga och levande intresse för saken.

Men det är inte nog med detta, det fordras också att det arbete som nedlägges finner resonans i det samhälle, där tonkonsten utövas. Att denna resonans' funnits. och kanske nu i ännu högre grad finns, visar ju de många sammanlutningar för tonkonst som nu existerar i vår stad, vilket ju är glädjande att kunna konstatera. Vad manskörssången beträffar så blev det i och med

MANSKÖREN HELIOS'

bildande 1903 ett genombrottsår. Efter att denna kör, under ledning av framlidne folkskollärare Lars J. Sundell, hållit samman i ett 10-tal år och bl.a. deltagit i den stora sångarfesten i Stockholm 1912 - i samband med Olympiska spelen, upplöstes kören, men återupptog arbetet i november 1912 med huvudsakligast Helios' gamla sångare, och kören döptes nu om till Västerviks manskör och anmäldes omedelbart till inträde i förbundet. Till körledare valdes kammarskrivare O. Hallqvist, under vars nitiska och oppoffrande ledning körens repertoar svälde ut i både omfattning och gedigenhet.

Under den tid som Hallqvist var ledare gav kören sommaren 1914 icke mindre än åtta friluftskonserter i Stadsparken, förutom ett tiotal inomhuskonserter, samt deltog vidare i Baltiska utställningens sångarfest med enavstickare till Köpenhamn, där konsert av utställningskören hålls i Kongens Have inför 30. 000 åhörare och därefter konsert på Tivoli.

Den 7 augusti 1915 hade kören inbjudit. Gamleby, Eksjö, Huskvarna och Tranås manskörer till en sångarfest i Västervik, och därvid hölls konserter i Gamleby och Västervik med avslutningskonsert på restaurang Slottsholmen.

Hallqvist, som den 23 oktober 1915 på grund av avflyttning från staden måste lämna ledarskapet för kören, efterträddes av framlidne folkskollärare B. Arvidsson, under vars ledning kören fortsatte sin verksamhet och deltog i. sångar-festen vid Svenska spelen i Stockholm 1916. Fän emellertid Västerviks manskör ej undgick att dela sina föregångares öde, visar ett protokoll för den 26 september 1917, då in-tresserade för bildandet av en ny manskör men med sam-ma namn som den föregående hade sammanträdde, vilket . också resulterade i en ny körs bildande eller kanske rätta-re en omorganisation av den gamla, med framlidne syss-lomannen vid härvarande lasarett C. Alyhr som ledare. Denne av-sade sig dock snart uppdraget på grund av bristan-de tid.

Kören stod nu åter utan ledare, men redan på våren 1918 valdes en-hälligt till ledare körens förutvarande vice diri-gent, folkskollärare Sven Högberg, som vid flera tillfällen förut visat sig. fullt kompetent för denna befattning.

Det blev nu liv och fart i arbetet, och konsertturnéer an-ordnades runt om i bygden. Kören deltog i Smålands sångarförbunds tioårsjubileum i Jönköping 1918 samt sångarfesten i Kalmar 1920.

1921 blev för kören ett händelserikt år, i det att Smålands sångarför-bund då gästade Västervik på inbjudan av Väster-viks manskör. Aldrig förut hade något sådant hänt i stadens historia, .och nyfikenheten var säkerligen stor hos många, inte minst bland körens medlemmar, hur denna stora appa-rat, att mottaga cirka 200 sångare, skulle fungera. Allt gick emellertid över förväntan. Kören bestod provet på ett glänsande sätt, och tack vare förståelse ock hjälpsamhet från staden och enskilda personer blev denna sångarfest en tilldragelse, som väl sent skall glöm-mas av såväl deltagare som arrangörer.

Vid sångarfesten på Nässjoutställningen 1922, anordnad av Smålands sångarförbund, och vid Göteborgsutställningens stora sångarevene-mang 1923, då Svenska sångarförbundets 6.000 sångare var samlade, deltog kören. Däremellan har kören hunnit med en hel del konserter på olika platser både för egen och för andras räkning samt alltid givit sin medverkan vid välgörenhetstillställningar för olika ändamål.

Som synes är de tio första åren av Västerviks manskörs

tillvaro präglade av ett intensivt arbete i kvartettsångens tjänst. Visserligen saknades ej slitningar och motsättning-ar inom kören, vilket ju i allmänhet förekommer i ideella föreningar, men med det levande intresse, som medlem-marna på den tiden hade för sången, övervanns alla svårig-heter.

Körens sammansättning och prestationsförmåga vid den ti-den gav den anseende som varande en av Smålands bästa manskörer. Stäm-morna var homogent sammansatta, och kören förfogade ej allenast över en intresserad och skick-lig dirigent utan även över goda solister, sångarbröderna Öhman och Reinhard. Förmånen av att kören under de se-naste trettio åren letts av samme dirigentkan ej nog upp skattas. Givetvis har röstmaterialet år från år delvis förändrats. Gamla sångare har tröttnat eller lämnat kören av en eller annan anledning och flera har avlidit.

KÖRENS 25- ÅRSJUBILEUM.

Körens 25-årsjubileum firades hösten 1938. I samband med jubiléet hölls i Västerviks nya kyrka en konsert, i vilken körens solister, ingenjör Gustaf Öhman och över-lärare Martin Reinhard, en sista gång lät höra sina röster tillsammans med kören.

Vid den efter konserten anordnade festmiddagen på Stads-hotellet var ett flertal hedersgäster inbjudna, bl. a. Små-lands sångarförbunds ord-förande, chefredaktör Gösta Thalén, Kalmar, körens förste ordförande, ingenjör Fredrik Anderberg, representanter för Norra Kalmar läns sång-arkrets och manskörerna i norra Kalmar län, staden, pres-sen m. fl. Kören blev då varmt och hjärtligt hyllad med tal och blommor.

KONSERTER, SÅNGARFESTER OCH SAMARBETE.

I ett tidigare avsnitt av denna skrift har nämnts, att kören på en rela-tivt ekort tid hann med ej mindre än åtta friluft- och ett tiotal inomhus-konserter. Vår moderna tid kan till lågt pris förse musikälskaren med mekanisk musik i rik-ligt mått, varför intresset för manskörssången numera i allmänhet ej är tillräckligt stort för att det ekonomiska re-sultatet av konserter skall bli så pass gott, att förluster ej

åsamkas arrangörerna. Konserterna har därför under de senare åren blivit mera sällsynta.

En hastig återblick på de senaste 25 åren ger dock vid handen, att kören ett avsevärt antal gånger själv eller tillsammans med andra körer framträtt vid konserter och vid andra tillfällen.

Samarbetet med andra körer har alltid legat Västerviks manskör varmt om hjärtat. Detta har bedrivits dels inom Smålands sångarförbunds ram, dels genom anslutning till Norra Kalmar läns sångarkrets och Tjustkretsen.

Kören har deltagit i de Allmänna svenska sångarfesterna i Stockholm 1930, i Göteborg 1936, i Stockholm 1946 och i Malmö och Köpenhamn -1914 och 1949.

I Smålands sångarförbunds sångarfester i Eksjö-Hultsfred 1925, i Jönköping 1928, i Kalmar 1938, i Växjö 1942 och i Jönköping 1948 har sångarbröderna talrikt deltagit. År 1933 hade Smålands sångarförbund engagerats av jubileumsut - ställningen i Västervik och gav konsert på utställningsområdet. Tillsammans med Gunnebo manskör medverkade även kören vid utställningens öppnande och hade då den höga äran att få bringa H. Maj:t Jonungen sin hyllning i toner. År 1946 hade kören och sångarkretsen engagemang vid den då i Västervik anordnade hantverksutställningen och medverkade vid invigningen, som förrättades av Sveriges dåvarande arvsfurste, H. K. H. prins Gustaf Adolf, samt gav på kvällen konsert på utställningsområdet.

År 1927 hade kören besök av manskören Orpheus från Jönköping, varvid gemensamma konserter hölls i Västervik och Gamleby. Kören har även i sin tur besökt Orpheuskören.

Ett sångarbesök, som glädde kören mycket, var Visby allmänna sångförenings besök i Västervik 1949. Gästkören gav då en välbesökt konsert i Nya kyrkan, och efter konserten var en angenäm sammanvaro anordnad på Stadshotellet. Sedan dess har tanken på ett körens eget besök i Visby vid flera tillfällen diskuterats, dock utan att ännu ha kunnat realiseras.

Här går heller inte att redogöra för alla de tillfällen kören låtit höra sig i hemstaden. Som förut påpekats, har konserterna de senaste åren varit rätt sällsynta men andra arrangemang så många fler: Folkets parks jubileumsfirande 1941,

Barnens dag, norge- och finlandsaftnar, luciafirande, kungastafetten, improviserat firande av krigsslutet 1945 o. s. v.

Under de gångna åren har kören varje valborgsmässoafton hälsat våren välkommen. och traditionsbar även blivit sång för de sjuka och gamla.

40 ÅRSJUBILÉET 1952

firades med konsert i Idrottshallen tisdagen den 25 mars. under medverkan av Bertil Boo som solist. Efter konserten samlades körmedlemmarna med damer samt särskilt inbjudna till fest på stadshotellet. En festskrift, som tillkommit tack vare skänkta medel, utdelades till körens medlemmar och till donatorer.

Programmet vid jubileumskonserten:

Bertil Lindsjö:	Sångarmarsch
C. A. Brolén:	Vackra sky
Adam de la Hale:	Madrigal
Maj Valentin:	Våren sjunger Kören
R. Lukesch:	Hör min sång, Violetta
C. Porter:	Wunderbar, ur "Kiss me Kats"
Okänd komp.:	Sången från Wien Bertil Boo
A. Reissiger:	En sangers bön Solist Bertil Boo
Ivar Widéen:	Sommarfrid i Solelid
Niels Ljungberg:	Kantele
Oskar Borg:	Hav Kören
J. Kern:	Ol man river
Jolson-Henderson:	Sonny Boy
Leoncavallo:	Mattinata. Bertil Boo
Sara Wennerberg- Reuter:	Lillebarn Solist Bertil Boo
Bo Sundblad:	I Lisaabon där dansa de
G. Turesson:	Jag väntar
Asbjörn Andersen:	Sangernes marsj Kören

1954 uppvaktades H. Maj:t Konungen på stadshotellet under sin Eriksgatan genom länet. Konungen uttryckte personligen till dirigenten Sven Högberg sin stora uppskattning för sångarhyllningen.

1956 medverkade kören vid Överums manskörs 20-årsjubileumskonserter och tillsammans med andra körer vid. Ankars-rums Bruks 300-årsjubileum, då kören överlämnade sitt bordsstandar till brukets disponent och dirigenten erhöll ett av brukets disponent skänkt bordsstandar samt brukets minnesplakett.

1957 hölls konsert på läroverket i samband med tonbildningskurs. Solist var operasångare Bernhard Sönnerstedt.

1958 deltog kören vid Smålands sångarförbunds sångarfest Växjö och medverkade tillsammans med Gunnebo manskör vid dess, 30-årsjubileum.

1959 avgick körens mångåriga och avhållne dirigent Sven Högberg av åldersskäl och efterträddes av kantor Per Albertsson.

1960 deltog kören i Smålands sångarförbunds konsert i Kalmar samt i Överums manskörs 25-års jubileum. Vidare har kören medverkat till förmån för Rädda Barnens verksamhet, vid Adventshögtid och vid vänortsmöte på idrottsplatsen, där prinsessan Margareta och vår landshövding m. fl. satt på första parkett. Det kan nämnas att närvarande norska representanter i mötet gav kören en eloge för utförandet av sången "Naar fjordene blauer."

1961 sjöng kören tillsammans med Tjustkretsens övriga körer på Kulbacken vid Lions Clubs fest samt senare på dagen i Gunnebo folkets hus. Årets största händelse var dock den förnämliga konserten i Läroverkets aula den 23 april, som hölls tillsammans med Västerviks Orkesterförening. Dirigent var musikdirektör Ivar Pierrou och för körinstuderingen svarade kantor Per Albertsson. Konserten blev en stor framgång, därom var såväl publik som kritik ense.

14 SÅNGARE MED FÖRTJÄNSTMEDALJER.

Att det finns gamla kämpar i kören framgår därav att inte mindre än 14 av körens nuvarande medlemmar innehar Smålands sångarförbunds förtjänstmedalj för 25-årigt intresserat arbete i kören och för sången, nämligen Sven

Högberg, som även tilldelats Svenska sångarförbundets högsta utmärkelse för tonkonstens höjande, Ernst Rosenqvist, Schönning Larsson, Gustav Lanner, Carl-Erik Andersson, Per Andersson, Sven Zanton, Torsten Chronvall, Carl Ossowicki, Artur Ekberg, Valfrid Johansson, Sven Jonsson, Gottfrid Lindberg och H. Lindblad.

Körens förtjänsttecken har utdelats till Sven Högberg, Ernst Rosenqvist, Torsten Chronvall, Sven Zanton, Artur Ekberg, Carl-Erik Andersson, Per Andersson, Valfrid Johansson, Sven Jonsson, Gustav Lanner, Carl Ossowicki och Schönning Larsson.

Hedersledamöter i kören är Sven Högberg och Ernst Rosenqvist.

ÄNNU EN 50-ÅRING.

En sångarbroder, som vid alla styrelseval intill 1947 till en eller annan befattning invalts i styrelsen är Ernst Rosenqvist. Han var vice ordförande åren 1912 -18, sekreterare 1919 - 36 och slutligen ordförande åren 1936 - 46.

Ernst Rosenqvist är nu den ende sångarbroder som finns kvar av körens stiftare och är ännu verksam i kören. Det är en vacker sångargärning han har bakom sig: ej endast de 50 åren i Västerviks manskör utan därtill ytterligare 9 år i Manskören Helios, vår föregångare, som han även var med om att stifta.

KÖRENS EKONOMI,

var under de första åren ej så lysande, men stabiliserades så småningom tack vare konserter och andra arrangemang, då allmänheten visade ett stort intresse för manskörssången. Men det blev även förluster på konserter, där kören fått betala för att den givit konsert.. Glädjande nog har staden genom frikostiga anslag under flera år visat sin erkänsla för körens arbete. Detta har gjort att körens ekonomi under senare tid betydligt förbättrats och är för närvarande så god. Kören vill begagna tillfället att till stadens anslagsgivande myndigheter uttala sin stora tacksamhet för dessa anslag, vilka varit av stort värde för det fortsatta arbetet.

DE SÅNGARBRÖDER SOM GÅTT BORT

till det skuggornas rike, varifrån ingen återvänder, tänka vi på med vemod och saknad och ägnar dem vår stora tack-samhet för deras trohet mot sången, och för den sångargärning de utfört i kören.

“Vem är som ej vår broder minns,
fastän hans skugga mer ej finns...”

FÖRSTA OCH NUVARANDE STYRELSEN.

Körens första styrelse bestod av Fredrik Anderberg, ordf. , Ernst Rosenqvist v. ordf. , Gustav Teurnell, sekr. , Gust, Francke, kassör, samt B. Arvidsson, Martin Rein-hard och Olof Hallqvist, den senare dirigent.

Den nuvarande styrelsen består av Gustav Lanner, ordf. , Carl-Erik Anders son, v.ordf. , Gottfrid Lindberg, kassör, Gustav Francke, sekr. , Sven Jonsson, v. sekr. , samt dirigenten Per Albertsson.

Det kan nämnas att Gustav Lanner även är ordf. i Smålands sångarförbund samt körens representant i Norra Kalmar läns sångarkrets. Hans stora och varma intresse för kören är värt allas vårt erkännande.

KÖRENS DIRIGENTER UNDER 50 ÅR.

Kammarskrivare O. Hallqvist	1912	-	1915
Folkskollärare B. Arvidsson	1915	-	1917
Sysselman C. Alyhr	1917	-	1918
Folkskollärare Sven Högberg	1918	-	1959
Kantor Per Albertsson	1959	-	

Vice dirigenter är Sven Jonsson och Carl Ossowicki.

AVGÅNGNE DIRIGENTEN. SVEN HÖGBERG.

Sedan 1918 eller i 41 år har Sven Högberg varit körens dirigent, och det är ej för mycket sagt att han under alla dessa år blivit ett med kören i ett uppoffrande och utom-ordentligt intresserat arbete för sången och sin kära kör.

Att kören under alla år kunnat bedriva sin verksamhet är synnerligen glädjande och förtjänsten. härav får väl närmast tillskrivas den genomgående goda kamratandan och sammanhållningen, men också utan tvivel mest körens dirigent Sven Högberg.

Vad han betytt för kören vet, endast vi. Han har inte blott varit den

framstående musikaliske ledaren utan också den goda sångarkamraten, för vilket vi ge honom ett varmt och innerligt tack.

Vår sångarhyllning tag!

NUVARANDE DIRIGENTEN PER ALBERTSSON.

Att körens nye dirigent redan från början lyckades intressera sina sångare och sporra dem till osedvanlig energi och målmedvetenhet och sätta liv i de "döda sångarbenen", kan med glädje konstateras.

Per Albertsson är väl bevandrad i tonernas värld, både som sångare, sånglärare och dirigent, vilket bådar gott för att Västerviks manskör skall bestå och vidare utvecklas med ljusa förhoppningar på manskörssångens framtid.

KÖRENS TRADITIONER SKALL LEVA VIDARE.

Här har tidigare nämnts ett antal sångarbröder, vilka var och en på sitt sätt varit föregångsmän inom kören. Men förutom dessa har kören haft förmånen ha flera synnerligen intresserade medlemmar, vilka inåt och utåt verkat

i sångens tjänst under många år. Den nuvarande generationen står i stor tacksamhetsskuld till alla dem som nämnts i denna minnesskrift och även till andra gamla kämpar, som stått i.. körens led under år som gått.

Hur glädjande är det ej att se, hur gamla sångarfamiljer kunnat förnyra sig själva genom att nya generationer tagit vid då deras fäder gått bort. Må den kontinuitet som är förbunden med namn som Martin Andersson, G. Francke,

E. Liew, G. Teurnell och J. Zanton för oss bli en förebild och ett föredöme som förpliktar oss att vara våra sångarideal trogna och föra körens nu 50-åriga traditioner vidare till nya manskörsintresserade skaror, som en gång skall avlösa oss när våra röster tystnat.

Körens skall då leva vidare i den goda sångaranda som städse varit rådande inom den. Vi har alla, efter vars och ens förmåga, försökt att hålla sångens fana högt, och körens traditioner bjuder oss att i enighet och i trohet mot våra ideal följa den väg vi har utstakat för framtiden.

Det gives väl få företeelser i ett folks liv, vilka till den grad som amatör-sången äga förmåga att föra olika klasser samman i en underbar känsla av broderskap och respekt för varandras olika åsikter och livskall.

Till sångens förtjänster hör också dess egenskap att sprida festivitas, glädje och glans vid festliga tillfällen och göra en glad människa ännu gladare och förnöjsammare, ty sången har en förunderlig förmåga att ge uttryck åt livets och känslornas mångahanda skiftningar.

Må vi därför alltid i friskt minne ha Svenska sångarförbundets val-språk:

“Svenska sång, dig höj på starka vingar “

